

פרק שלישי הקורא עומד

דף כ"א

קריאה בציבור בעמידה או בישיבה

במשנתנו מבואר, שהקורא את המגילה, אם רצה, קורא כשהוא עומד, ואם רצה, קורא כשהוא יושב, ואין קפידה בדבר.

אבל הקורא בתורה בציבור, קורא בעמידה ולא בישיבה, כן מבואר בברייתא, ואמר רבי אבהו, שדבר זה מבואר בכתוב, "וְאֵתָהּ פֶּה עֹמֵד עֹמְדִי וְאֵדְבָרָה אֶלֶיךָ אֵת כָּל הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים וְהַמְשָׁפְטִים אֲשֶׁר תִּלְמַדְם וְעָשׂוּ בְּאָרְץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ" (דברים ה' כ"ז), הרי שתורה נתנה בעמידה, וכן יש לקרוא בה בציבור^א.

ואמר רבי אבהו, אלמלא^ב מקרא כתוב, אי אפשר לאומרו, כביכול אף הקב"ה בעמידה, [כלומר אילו לא היה מקרא כתוב, לא היינו יכולים לומר בקב"ה לשון עמידה כמו באדם, שלכאורה לא שייך בו עמידה].

לא ישב הרב על מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע

ואמר רבי אבהו, מנין לרב שלא ישב על גבי מטה וישנה לתלמידו על גבי קרקע, [אלא או שניהם על גבי המטה, או שניהם על גבי קרקע], שנאמר, "וְאֵתָהּ פֶּה עֹמֵד עֹמְדִי" התלמיד כמו הרב^ב.

^א לכאורה מהפסוק הזה מבואר, שגם הנותן וגם המקבל בעמידה. ואם כן לכאורה הוא הדין לענין הקריאה בציבור, מאחר שלומדים אותה מקבלת התורה, גם הקורא וגם השומעים בעמידה. ויל"ע בדבר.

^ב קשיא, שיש אלמלא שרוצה לומר אילו לא, כגון הכא ... וכן הרבה, ויש אלמלא שרוצה לומר אילו היה, אלמלא נגדוה לחנניה מישאל ועזריה ... ומאי שנא. ואומר רבינו תם, דהיכא שיש אל"ף בסוף אלמלא, רוצה לומר אילו לא, והיכא דכתיב אלמלי ביו"ד, רוצה לומר אילו היה. [תוס'].

^ג ע"י ב"מ דף פ"ד ע"ב, דכי הווי יתבי רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהושע בן קרחה אספסלי, יתבי קמיהו רבי אלעזר רבי שמעון ורבי ארעא, מקשו ומפרקו, אמרי מימיהו אנו שותים, והם יושבים על גבי קרקע, עבדו להו ספסלי אסקיהו. ויל"ע בדבר. ואפשר יש חילוק בין רב השונה לתלמיד יחידי, שעליו לשבת עמו בשווה, לבין רב האומר דרשה לרבים, שרשאי להיות מעליהם. שוב ראיתי בחידושי הר"ן שהקשה כן ע"ש.